Gemeenschap Zonder Kerk

Een geloofsgemeenschap kan ook zonder eigen kerkgebouw toekomst hebben, maar dan moet zij bewust investeren in gemeenschap, leiderschap, samenwerking en nieuwe vormen van vieren. Aldus Leo Fijen die op dinsdag 17 november bijna 100 parochianen van de parochie PJ23 toesprak in de kerk van Cothen.

Geloofsgemeenschap zonder kerk: gemeenschap gaat vooraf
Als we nadenken over de toekomst van een geloofsgemeenschap zonder eigen kerkgebouw, dan is het belangrijk om niet alleen te kijken naar wat verdwijnt, maar vooral naar wat nodig is om als gemeenschap verder te kunnen.

Allereerst zijn er mensen nodig die het voortouw willen nemen. Mensen die de geloofsgemeenschap bij de hand nemen, anderen iets gunnen en samen willen bouwen aan de toekomst. Zonder zulke kartrekkers wordt het moeilijk om een gemeenschap levend te houden.

Daarnaast is goede communicatie essentieel. Mensen moeten weten wat er gebeurt en het gevoel houden dat ze ergens bij horen. Juist wanneer het vertrouwde kerkgebouw wegvalt, wordt dat gevoel van verbondenheid belangrijker. Fijen hield in dit kader een warm pleidooi voor het uitgeven van een lokale, digitale nieuwsbrief.

Een geloofsgemeenschap zonder kerk heeft ook een plek nodig om elkaar te ontmoeten en samen te vieren. Dat hoeft niet per se een kerk te zijn. Misschien kan dat in een oude school, een verenigingsgebouw of op een andere geschikte plek in het dorp. Belangrijker dan het gebouw zelf is dat er een plek blijft waar mensen samen kunnen komen.

Daarbij is het verstandig om samen te werken met andere geloofsgemeenschappen. Leer van andere locaties hoe zij vieringen organiseren en zoek elkaar op. In de toekomst zal het niet altijd mogelijk zijn om de communie uit te reiken. Daarom is het belangrijk om nu al te investeren in gebedsvieringen en andere vormen van liturgie. Gemeenschappen kunnen daarin van elkaar leren en elkaar ondersteunen.

Sluit je als geloofsgemeenschap dus niet op in je eigen locatie. Zoek ook nadrukkelijk de verbinding met het dorp. Werk samen met de basisschool, het verenigingsleven en organisaties die zich inzetten voor bijvoorbeeld armoedebestrijding, ontmoeting en ondersteuning. Want juist in het dorp ligt een belangrijk deel van de toekomst van de geloofsgemeenschap. Daar kun je zichtbaar en van betekenis zijn.

Ook samenwerking met protestantse geloofsgemeenschappen kan helpen. Niet alleen praktisch, bijvoorbeeld bij het gebruik van een gebouw, maar ook inhoudelijk. Samen kun je nadenken over de rol van geloof in het dorp en over vragen als: hoe bieden we troost aan mensen die iemand verliezen? Hoe blijven we aanwezig bij ziekte en overlijden? En welke rol kunnen geloofsgemeenschappen nog spelen rond afscheid en uitvaarten?

De eucharistie blijft daarbij van grote betekenis. Maar de coronatijd heeft ook iets anders duidelijk gemaakt: toen mensen niet meer naar de communie konden, misten zij óók het samenzijn. Soms kwamen mensen uiteindelijk het eerst terug voor de koffie en het contact met elkaar.

Daar zit misschien wel een belangrijke les in: gemeenschap gaat vooraf aan geloofsbeleving. **Mensen moeten zich eerst welkom, gezien en verbonden kunnen voelen.** Vanuit die gemeenschap kan geloof groeien en kan ook het verlangen naar eucharistie blijven bestaan. Voor eucharistievieringen kan men vervolgens gezamenlijk naar een centrale kerk of een eucharistisch centrum gaan. Want het blijft ook belangrijk te beseffen dat je deel uitmaakt van een groter geheel.

De toekomst van een geloofsgemeenschap zonder eigen kerkgebouw vraagt daarom niet alleen om het organiseren van vieringen. Het vraagt vooral om het bouwen aan een levende gemeenschap midden in het dorp.

Kort samengevat zijn daarvoor zes dingen nodig:

1. **Leiderschap**: mensen die verantwoordelijkheid willen nemen.
2. **Communicatie**: zorgen dat iedereen betrokken en geïnformeerd blijft.
3. **Een ontmoetingsplek**: een herkenbare plek in het dorp om samen te komen.

4. **Nieuwe vormen van vieren**: naast de eucharistie andere vormen van liturgie ontwikkelen.
5. **Samenwerking**: optrekken met andere katholieke locaties én protestantse gemeenschappen.
6. **Verbinding met het dorp**: aanwezig zijn bij wat mensen bezighoudt, van school en verenigingsleven tot armoede, ontmoeting, verlies en rouw.